

Euroopan aluekehitysrahaston projektisuunnitelma

MINÄ JA VESIJÄRVI -HANKE

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

I Vesijärvi

1. JOHDANTO

Päijät-Hämeen Vesijärvi on monella tapaa erityislaatuinen järvi, jonka viimeisimmän vuosisadan historiaa värittää vedenkäytön ja vedenlaadun melkoinen vaihtelu. 1900-luvun alusta lähtien Lahden kaupunki kasvoi suhteellisen nopeasti järven rantaan. Kaupungin kasvun ja Vesijärven vaiheet ovat kulkeneet käsi kädessä hyvässä ja huonossa. Varsinkin 1950-luvun jälkeen eteläisen Vesijärven veden laatu ja käyttökelpoisuus heikkeni voimakkaasti. Syyksi todettiin kaupunkialueelta tulevat päästöt. Vesijärven kunnostustoimet käynnistyivät 1970-luvulla jätevesienkäsittelyn tehostamisella ja edelleen 1980-luvulta alkaen maailmanlaajuisestikin ennen kokematomalla biomanipulaatiokunnostuksella. Järven tila saatiinkin paranemaan, mutta 2000-luvulle tultaessa on havaittu, että järvi vaatii jatkuvaa ja entistäkin tehokkaampaa hoitotyötä. Uudeksi järven hoidon toimijaksi Vesijärvelle on synnytetty pitkän hankkeistusvaiheen jälkeen Vesijärvisäätiö, jonka tavoitteena on saada Vesijärven tila nostettua hyvälle tasolle.

Vesijärven tutkimukseen ja kunnostukseen on vuosien saatossa osallistunut varsin monia eri tahoja; mm. alueen kunnat, monet vesienkunnostushankkeet, Helsingin yliopisto ja muut oppilaitokset, kalastajat ja kalavesien hoitajat, Päijät-Hämeen Kalatalouskeskus, Hämeen ympäristökeskus, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, sekä runsaasti talkooväkeä. Toiminta on ollut osin katkonaista ja osin päällekkäistä eri toimijoiden kesken.

Puhdas luonto ja vesistö on Lahden alueen kriittinen menestystekijä. Siksi on ensiarvoisen tärkeää ylläpitää ja parantaa Vesijärven ja sen valuma-alueen tilaa. Kun Vesijärvi säilyy hyvässä ja virkistyskäyttöön soveltuvassa kunnossa, se lisää alueen vetovoimaisuutta ja viihtyvyyttä nykyisten ja uusien asukkaiden sekä matkailijoiden keskuudessa. Pitkällä jännteellä hoitotyö voi kantaa vain laajan kansalaisaktiivisuuden ja kiinteän viranomaisten, elinkeinoelämän ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistoiminnan varassa. Viestinnällä on tässä työssä keskeinen merkitys.

Tässä työsuunnitelmassa tarkennetaan Päijät-Hämeen liitolle lokakuussa 2008 jätetyssä ”Minä ja Vesijärvi”- hankesuunnitelmassa kuvattuja töitä. Työsuunnitelmaa voidaan päivittää hankkeen ohjausryhmältä saatavien kommenttien perusteella.

2. HANKKEEN TAVOITTEET JA KESKEISET KOHDERYHMÄT

Minä- ja Vesijärvi-hanke liittyy osana laajempaan vesienhoidon toimintakokonaisuuteen, jossa keskeisiä tavoitteita on:

- Vesijärven rehevöitymisen vähentäminen ja järven tilan parantaminen
- alueen viihtyvyyden ja vetovoimaisuuden lisääminen,
- ympäristötietouden lisääminen,
- asenteisiin ja toimintatapoihin vaikuttaminen

Tavoitteiden toteutumisesta pyritään edistämään viestinnän ja vuorovaikutuksen keinoin, mm. parantamalla vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamisedellytyksiä .

Minä- ja Vesijärvi-hankkeella vastataan seuraaviin konkreettisiin tarpeisiin:

:

- keskeisten vesienhoidon toimijoiden välisen toiminnan tiivistäminen ja tiedonvaihdon lisääminen
- tiedon lisääminen luontoa vähemmän kuormittavista toimintatavoista (kuten uudet

viljelymenetelmät ja hajajätevesien uudet käsittelymenetelmät)

- luottamuksen ja luovuuden lisääminen laajalla ja avoimella vuorovaikutuksella
- vesienhoidon suunnitelmien laadun parantaminen kansalaisilta ja sidosryhmiltä saadun palautteen kautta
- yleisen ympäristötietoisuuden lisääminen eri kohderyhmissä

Pyrkimyksenä on, että maatalouden ympäristötuen Vesijärven kannalta tehokkaiisiin toimenpiteisiin sitoutuminen lisääntyy, haja-asutuksen jätevesiasetuksen toteuttaminen Vesijärvellä nopeutuu jo ennen säädetyn määräajan (2013) umpeutumista, tiedonvaihto alueella paranee ja laajemman hyväksynnän ja sitoutumisen saaminen vesiensuojelutoimenpiteille helpottuu. Tavoitteena on niin ikään Vesijärven hoitoon muita toimijoita sitouttavien tahojen määrän kasvattaminen, kotimaisen ja kansalinvälisen verkostoitumisen paraneminen, Vesijärven hoito-ohjelman laadun paraneminen. Hankkeen tuloksena koululaiset saavat luokka-asteittain kehittyvän Vesijärvi-aiheisen interaktiivisen oppimateriaalin.

Osa Vesijärvi säätiön toimintaa on järven käyttäjien Vesijärvitietoisuuden lisääminen. Tämä hanke vastaa suurelta osin tietoisuuden lisäämisestä. Hankkeen aktiviteetit on segmentoitu seuraaville keskeisille kohderyhmille:

- koululaiset ja opiskelijat,
- maanviljelijät,
- mökkiläiset,
- vesialueen käyttäjät ja omistajat,
- ”tavalliset kuntalaiset”.
- Vesijärvisäätiön toiminnasta tiedottaminen

2.1. HANKKEEN TIEDOTUS JA VIESTINTÄ

Tavoitteena on saada alueen lehtiin ja muihin medioihin juttuja Vesijärven alueella tapahtuvasta toiminnasta; käynnissäoleva ja suunnitteilla oleva hoito- ja tutkimustyö sekä muu Vesijärveenliittyvä toiminta. Tarjotaan jutun aiheita lehdille ja radiolle ilmoittamalla tapahtuvasta toiminnasta, sekä lähes valmiiden juttujen muodossa. Hankkeen järjestämiä tilaisuuksia markkinoidaan lehdissä ja netissä. Hankkeen tiedotuksessa on pääpaino tiedonvälittämisessä ei asennemuokkaamisessa tai myymisessä.

3. HANKKEEN JAKAUTUMINEN OSAHANKKEISIIN

Hanke toteutetaan ja sen tavoitteisiin pyritään neljällä osahankkeella, joiden sisältöä on kuvattu tarkemmin alla. Osahankkeet ovat seuraavat:

- **Osahanke 1:** Ympäristö- ja Vesijärvi-tietouden lisääminen kouluissa ja päiväkodeissa
- **Osahanke 2:** Maatalousyrittäjien tukeminen vesistöystävällisten viljelymenetelmien käyttöönotossa ja vesiensuojeluratkaisuiden toteuttamisessa
- **Osahanke 3:** Yleisen Vesijärvi-tietoisuuden lisääminen ja Vesijärven hyväksi tehtävän työn tukeminen
- **Osahanke 4:** Vesijärvi-kirjan toimittaminen

Osahankkeet toteutetaan tiiviissä vuorovaikutuksessa sidosryhmien kanssa. Tarpeen vaatiessa perustetaan osahankekohtaisia ryhmiä.

peltolohkojen ravinnetaseiden laskentaa ja muita vastaavia vesistökuormituksen vähentämiseen tähtäviä prosesseja jatketaan koko hankkeen elinkaaren ajan. Minä- ja Vesijärvi-projekti tiedottaa näiden prosessien etenemisestä ja niissä saavutetuista tuloksista.

Vesijärven valuma-alueen viljelijäiden keskuudessa on pitkään jatkunut vakaa muutos vesistömyönteidempään suuntaan. Nykyisellään valuma-alueelta löytyy lukuisia vesistönsuojelukohteita joiden toteuttaminen ei olisi onnistunut ilman viljeijöiden yhteistyötä. Minä ja Vesijärvi -hankkeen tavoitteena on viestittää mahdollisimman laajasti jo tapahtuneesta positiivisesta toiminnasta. Viestinnän välineinä käytetään paikallisten lehtien lisäksi radiota ja mahdollisuuksien mukaan myös alueellisia tv-lähetyksiä.

Yleistä tiedotusta voidaan toteuttaa myös suorien uutiskirjeiden muodossa, käytetään apuna jo olemassa olevaa mm. SYKE:n ja alueellisten ympäristökeskusten tuottamaa laajaa materiaalia. Vesistöystävällisen toiminnan lisäksi Vesijärven tila ja säätien toiminta ovat olennaisia osia viljelijöille suunnatusta viestinnästä.

		tamm	helm	maal	huht	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu	tamm	helm	maal	huht	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
1.2	Osahanke 2 : Maantalousyrittäjät																								
1.21	Yhteistyötahojen määrittäminen ja etenemisestä sopiminen			X	X																				
1.22	Alatyöryhmän perustaminen			X																					
1.221	Alatyöryhmän kokoukset																								
1.23	Tiedon lisääminen ja asenteiden muokkaaminen			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.231	Keskustelutilaisuudet																								
1.232	Lehti- ja radiojutut (viljelijäesimerkit jne.)					X				X					X		X					X			
1.233	Materiaalin jakelu				X						X					X							X		
1.234	Messut tms																								
1.24	Kosteikkojen yleissuunnitelman tiedotus																								
1.241	Suunnittelunaloitustiedote				X																				
1.242	Alkuinfot 3kpl				X																				
1.243	Keskustelutilaisuudet karttaluonnoksista						X																		
1.244	Kosteikkojen yleissuunnitelman julkistamistilaisuudet									X															
1.245	Kosteikkomarkkinointi								X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.25	Valmisteilla olevista ja valmistuneista kohteista uutisointi			X	X			X	X	X			X	X	X						X	X		X	X

Taulukko 2. Osahankeen 2. toiminta.

3.3 OSAHANKE 3: YLEISEN VESIJÄRVI-TIETOISUUDEN LISÄÄMINEN JA VESIJÄRVEN HYVÄKSI TEHTÄVÄN TYÖN TUKEMINEN

Hankkeen aktiviteetit yleisen Vesijärvi-tietouden lisäämiseksi ovat varsin monipuoliset. Keväällä 2009 järjestetään Studia Vesijärvi -luentosarja, jossa kerrotaan monipuolisesti Vesijärven historiasta, nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Luentojen aiheet on valittu laajasti tavoiteta palveleviksi. Luentosarja uusitaan tuorein teemoin viimeistään vuoden

Harri Mäkelä (HAM)
Heikki Mäkinen (Vesijärvisäätiö)
Jyrki Näsi (MTK Häme)

Vesijärvisäätiössä hankkeen vastuuhenkilönä on Heikki Mäkinen. Projektia hallinnoi ja toteutuksesta vastaa hankkeen projektipäällikkö Lauri Latva. Tiedotuksesta ja verkkosivujen päivityksestä päävastuun kantaa Kaisa Hakala/ khcommunications oy.

5. HANKKEEN YHTEISTYÖTAHOT

Hankkeen toteutuksessa keskeisimmät yhteistyötahot ovat:

- Asikkalan kunta
- Etelä-Suomen Sanomat
- Hollolan kunta,
- Hämeen ympäristökeskus
- Lahden seudun ympäristöpalvelut,
- Lahden koulut ja päiväkodit
- MTK Häme,
- Pro Agria Häme,
- Päijät-Hämeen kalatalouskeskus,
- YLE, Lahden Radio,
- kyläyhdistykset,
- osakaskunnat,
- Vesijärven harrastekäyttäjät.

6. HANKKEEN AIKATAULU

Hanke alkoi virallisesti 1.10.2008 ja jatkuu 30.10.2011 saakka. Ensimmäisiä toimenpiteitä on toteutettu alkuvuodesta 2009.

7. HANKKEEN KUSTANNUSARVIO

	2008-2011 yhteensä
Henkilöstökustannukset	100 000
Ostopalvelut	71 500
Matkakustannukset	10 000
Kone- ja laitehankinnat	2 500
Rakennukset ja maa-alueet	0
Vuokratkustannukset	10 000
Toimistokustannukset	6 000
Muut kustannukset	0
Luontoissuoritukset	0
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	200 000
Tulot	0
NETTOKUSTANNUKSET YHTEENSÄ	200 000

Taulukko 1. Hankkeen kustannusarvio (sis. ALV)

Hankkeen kustannusten ja rahoituksen toteutumista seurataan ohjausryhmän kokouksissa.

8. HANKKEEN RAHOITUS

	2008-2011 yhteensä
EAKR- ja valtion rahoitus	140 003
Kuntien rahoitus	20 000
Muu julkinen rahoitus	0
Yksityinen rahoitus	39 997
RAHOITUS YHTEENSÄ	200 000

Taulukko 2. Hankkeen rahoitussuunnitelma (sis. ALV)

Kuntien (Lahden kaupungin) rahoitusosuus tasasuuruksena kolmen vuoden aikana (6666,66e /vuosi)